

перия, разложена отъ вжтрѣшна анархия и външни сплетни. Защото въ процеса на това органическо гниене на единъ грамаденъ трупъ, нарѣченъ отоманска империя, се създадоха и прѣдварителнитѣ условия за героичнитѣ дѣйствия на една маса, която имаще мжжеството да страда.

Слѣдъ първата рѣшителна побѣда надъ турцитѣ, сир. слѣдъ първата рѣшителна побѣда на цивилизацията надъ източното варварство, Турция тръгна въ пропастьта. Коренното турско население, което трѣбаше да даде животъ на една силна държава, бѣше отвикнало отъ черенъ трудъ: войнитѣ го приучиха на лѣнъ, плячка, грабежъ. Държавата, разнебитена отъ вжтрѣ, неорганизирана съ нищо останалитѣ народи и деморализирана собственото си, коренно, турско население, вървѣше къмъ катастрофа. Първиятъ симптомъ за това сж отстѣпкитѣ, които Турция правѣше добромъ или силомъ на другитѣ държави. — Още прѣди 1683. французитѣ първи забираха ножъ въ сърдцето на дряхла Турция. На 1635. година бѣше сключенъ първия тѣрговски договоръ между султанъ Сюлейманъ законоведецътъ и френското правителство. Облагитѣ отъ тоя договоръ, очевидно, видѣха само френцитѣ¹⁾. Но останалитѣ европейски сили, които вече чувствуваха нужда отъ тѣрговски дебушета, или желаѣха да разширочатъ границитѣ на владѣнията си, прѣди да пропѣятъ първи пѣтли, не стоѣха съ згнати ржцѣ. Прѣзъ цѣлия 17. вѣкъ насилията надъ Турция зачестиха. Прѣзъ 18-то столѣтие тѣ станаха система. Фактитѣ сж хроникирани въ науката споредъ тѣхното значение и споредъ християнското лѣточисление. Есенъта 1730. година, недоволнитѣ османски преториянци, които и прѣзъ нашиятъ вѣкъ сж главната политическа сила на офици-

¹⁾ Вижъ E. Morel, La Turquie et ses réformes, Paris 1866. стр. 177. и слѣд.